



Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:
Cím: *A legnagyobb magyar irodalomtörténet*

Forrás: *A Nép*

Bsp.
(Hely)

1922. *II* / 12
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Pintér Jenő

Idő

"1922"

Személy

A legnagyobb magyar irodalomtörténet

Pintér Jenő nyilatkozik Irodalomtörténeti Kézikönyvéről, a divatos pesti írókról, a magyar tanárokról és a budapesti tankerület nemzeti újjászületéséről

Pintér Jenő két kötetes hatalmas irodalomtörténeti kézikönyve — amint *A NÉP* multkori számában már jeleztük — élénk mozgalmat támasztott a tudományos világban s az ugynevezett divatos pesti írók berkeiben. Akadémikusok köreiből olyan nyilatkozatokat hallunk a könyvről, amilyenek már régen nem hangzottak el tudományos mű megjelenése alkalmából.

— A magyar tudományos irodalomtörténetírásnak — mondotta munkatársunknak az Akadémia egyik köztiszteletben álló tagja — *Toldy Ferenc óta ez a legnagyobb szintetikus munkája. Nem kétséges, hogy a legközelebbi akadémiai nagy jutalom kinek a munkásságát fogja koszorúzni.*

A radikális pesti újságokban természetesen más vélemény alakult ki. Megint a régi módszerrel próbálkoznak: *díszkreditálni a magyar tudományosságot és sárba taposni a magyar faj belső energia forrásaiból táplálkozó szellemi értékeit.* Munkatársunk felkereste *Pintér Jenő* tankerületi királyi főigazgatót, aki szíves volt kérdezősködésünkre behatóan tájékoztatni lapunkat nagy munkájáról. Mindenekelőtt az iránt érdeklődtünk, miképpen jött létre a több mint ezer oldalnyi folio alakú könyv.

— A magyar irodalom történetének

megírásán *húsz éve dolgozom cél tudatosan.* Láttam, hogy a magyar történeti tudomány nagy összefoglaló munkákkal rendelkezik, csak a magyar irodalom története nincs egységesen megírva napjainkig. Akkoriban éppen tanári vizsgára készültem. Az Akadémia kiírta a *Semsey-pályázat*ot a magyar irodalom történetének megírására. *Vidéki tanár voltam és tudtam, hogy csak úgy kerülhetek fel Pestre, ha valami nagyobb munkát írok.* Így fogtam hozzá 1901-ben művem megírásához.

— Könyvemét abból a célból is írtam, hogy a tudományos kutatásnak egyetlen eredményes részletmunkája se maradjon az utókor előtt ismeretlenül. Ezért mindenütt vázoltam a tudományos kérdések fejlődésének történetét.

— Milyen volt a mű megjelenésének külső, technikai története? — kérdeztük a főigazgatótól.

— *Március elsejétől december 31-ig állandóan dolgoztam a munkán a Franklin Társulat nyomdája.* Egész csoport szedő foglalkozott a kézirat kieszédésével.

Két millió koronánál többre rug a papír és nyomdaköltség. A kéziratot és a korrekturát több szakember átnézte, nemcsak irodalomtörténészek, hanem nyelvészek és klasszika-filológusok is. Kötelességemnek tartom felemlíteni, hogy a *Franklin Társulat* valósággal nemzeti ügynek fogta fel művem kiadását és nagy ambícióval állította elő a két kötetet, amelyet a megszállott területek magyarságához is el akarunk juttatni.

Sajnos — mondottuk a főigazgatónak — a könyv ára oly nagy, hogy éppen a tudósok, a szakemberek nem tudják megszerezni maguknak.

— *Az irodalomtörténészek igen tisztességes csoportjának küldtem ajándék-példányokat* — mondotta *Pintér Jenő.*

Arról érdeklődtünk, hogy milyen munkabeosztással dolgozik a főigazgató ur.

— *Délelőtt 8–1-ig iskolákat látogatok, hivatalos teendőimet végzem és tanácskozásokon veszek részt.* Ebéd után magánügyeimet intézem, szerkesztői munkáimat végzem és olvasok. *Este nyolctól éjjelig tudományos munkáimon dolgozom.*

Mikor alszik? — *gondoljuk önkéntelenül.* Milyen sikerének örült életében legjobban, a most megjelent könyvön kívül? — *kérdezzük.*

— *Két nagy mozzanat volt az életemben, amelyre végtelen örömmel gondolok vissza.* *Horváth Jánossal és Baross Gyulával megalapítottuk a Magyar Irodalomtörténeti Társaságot,* nehéz körülmények között, mert fiatalok voltunk, minden támogatás nélkül és nagy akadályokkal kellett meg-



Pintér Jenő

küzdenünk. *Ez a társaság rendkívül felvirágozott, de a háború tönkretette.* Most megpróbáljuk feltámasztani. *Talán sikerül a magyar társadalom áldozatkésztségét megmozdítani a magyar irodalomtudomány érdekében.* Folyóiratunk, a szerkesztésében megjelenő *Irodalomtörténet,* sok vidéki tanárnak és budapesti kezdőtudósoknak volt első megnyilatkozó helye. *Legszébb emlékeim ezek az évek, amikor velem együtt nőtt fel egy új tudós- és egy tanári nemzedék.*

— *A másik szép mozzanat az életemben az volt, hogy a kommün bukása után derék kartársaim segítségével sikerült talpraállítani a budapesti tankerület középiskoláit.* Három éve folyik a nemzeti munka fáradhatatlanul. *Nem győzők elég lelkesedéssel szólni azok-*

2

ben nemcsak Magyarországnak, hanem az egész világnak legnagyobb irodalomtörténet írója volnék.

— De mint történésznek és irodalomtörténet írónak kötelességem volt kérelhetetlen igazságossággal ítélkezni. Nem lézhettem ki a katolikus, ki a református, ki az evangélikus, ki a zsidó szerző, nekem becsületesen kellett írnom.

— Hogy egyes lapok felszisszentek a negállapításaimon, az mutatja, hogy nennyi lelki közösségük van azokkal, akiket kárhoztatok.

— Pirulnék önmagam előtt, ha én is olyan félnék és befolyásolható lennék, mint amilyen, sajnos, sok ember ebben a mi szegény hazánkban.

Mik a tervei? — kérdezzük végül.

— Megirtam mindent, amit akartam, de van még egy tervem, amelynek megvalósításához máris hozzáfogtam. Mivel az utolsó negyven év irodalma ebben a munkában csak vázlatosan van jellemezve, meg fogom írni ennek a kornak részletes és beható irodalomtörténetét, amely a munka újabb kiadásába már belekerül. Ezen kívül mintegy hatvan tudóstársammal együttető alá akarom hozni a Magyar Irodalomtudomány Kézikönyve című munkát, amely hatalmas elméleti, bibliográ-

1

ról a társaimról, akik ezer anyagi gonddal küzdve mindent elkövetnek, hogy a jövő nemzedéket megmentsek a magyar nemzet számára.

Most azokra a támadásokra vonatkozólag kérjük a főigazgató véleményét, amelyeket egyes ultra liberális és radikális lapok intéztek ellene irodalomtörténetének a modern irodalomról szóló fejezetei miatt.

— Ennek a sajtónak részéről 1914.

óta folytonos támadásnak vagyok kitéve. Nem törődöm vele, mert eszemben tartom egy kiváló akadémikus társam mondását: «Aki Magyarországon meg akar élni, annak nem szabad törődnie a támadásokkal!» Szomorú dolog, hogy mikor egy ilyen erőfeszítés eredménye megjelenik, akkor felekezeti elfogultsággal bírálják ezt a munkát.

— Ha Gábor Andort, Göndör Ferencet, vagy Kéry Pált magasztaltam volna, akkor ezeknek a támadóknak a szemé-

3

fiai és esztétikai összefoglalása lesz mindannak, amit a magyar irodalomtörténet terén a szellemi tudományok munkásai produkáltak.

Még egy kérdést kockáztatunk meg: Pályázik-e Riedl Frigyes megüresedett tanszékére? — A válasz bizonyára nagy meglepetésként fogja érni a tudós világot.

— Komoly elhatározásom, hogy nem pályázom. Egyrészt azért, mert a mi szakunkban annyi az értékes és kiváló ember, hogy még számos új irodalmi katedrákat kell felállítani egyetemünkön számukra. Másrészt itt a főigazgató-ságban van még néhány évre szóló olyan munkám, amelyet a legnagyobb ambícióval akarok elvégezni. A tanári közszellem reorganizációja, a tudósnevelés kérdése és a testedés reformjának nagy nemzeti munkája foglalja le hivatalos időmet.

Pintér Jenő barátai és tisztelői szombaton este lakomat rendeznek, amelyen a magyar tudomány és közélet kiválóságai ünnepelni fogják a legnagyobb magyar irodalomtörténet tudós szerzőjét.